

тиками, Дипломатичної служби безпеки, фінансової поліції тощо.

Необхідно зазначити, що основною метою навчання в Академії є передача передового досвіду правоохоронних органів США у боротьбі з правопорушеннями представникам країн-учасниць навчання з поєднанням теоретик знань та практичного застосування у повсякденній діяльності поліцейського.

Коваленко Андрій Васильович,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРИЗНАЧЕННЯ НА ПОСАДУ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Враховуючи важливість ефективної роботи поліції для країн світу у 1976 році розроблено, як модельний закон, окремий Кодекс поведінки посадових осіб щодо підтримання правопорядку. У тому ж році Економічною й Соціальною Радою ООН прийнято Керівні принципи ефективного застосування вищевказаного Кодексу. У 2001 році питання підготовки і організації несення служби в поліції з урахуванням положень Кодексу поведінки посадових осіб щодо підтримання правопорядку актуалізовано Рекомендацією (2001) Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи "Про Європейський кодекс поліцейської етики". Так, у тексті Рекомендації визначено, що урядам держав-учасниць Ради Європи слід керуватися у внутрішньому законодавстві, практиці та кодексах поведінки поліції принципами, викладеними в тексті Європейського кодексу поліцейської етики, з метою їх поступового впровадження.

В разі проведення конкурсу (в Законі України «Про національну поліцію» визначено обов'язковий конкурсний відбір на посади начальницького складу особами, що приймаються на службу вперше), особа, що пройшла конкурсний відбір, призначається на вакантну посаду. В основу підготовки поліцейських кадрів закладено принцип довічного найму. Службова діяльність та навчання співробітника, підвищення його кваліфікації планується в перспективному плані, при цьому передбачається постійне підвищення його кваліфікації.

При призначенні на посаду першочерговим принципом є принцип недискримінаційного підходу до набору, підкріплений також Європейською конвенцією про права людини (Протокол № 12) та Європейською соціальною хартією. Судова практика цих інструментів зазвичай будується на таких підставах: гендер, політичні погляди, віросповідання, раса, національне та етнічне походження

Поліція країн світу зорієнтована на Резолюції Парламентської Асамблеї

Ради Європи та використовує Декларацію для вироблення своїх стандартів професійної роботи. Декларація дає чіткі інструкції не тільки стосовно обов'язків «поліцейських», але й умов, у яких повинні діяти поліцейські.

Так, в Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) "Про Декларацію про поліцію" в частині В. «Статус» вказано:

1. Поліцейські сили є публічною службою, створеною відповідно до закону, яка повинна нести відповідальність за підтримання та забезпечення правопорядку .

2. Будь-який громадянин може вступити в поліцію, якщо він відповідає встановленим вимогам.

3. Офіцер поліції повинен отримати ретельну загальну підготовку, професійну підготовку та підвищення кваліфікації, а також відповідне навчання з соціальних проблем, демократичних свобод, прав людини і, зокрема, Європейської конвенції з прав людини.

4. Професійні, психологічні та матеріальні умови, в яких офіцер поліції повинен виконувати свої обов'язки, мають бути такими, щоб захищати його чесність, неупередженість та гідність.

5. Офіцер поліції має право на справедливу винагороду за працю; також повинні братися до уваги особливі фактори, такі, як більші ризики і обов'язки, або ненормовані робочі графіки.

У частині В. «Кваліфікація, набір і утримання персоналу поліції» Рекомендації Res (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики» (ухвалена Комітетом Міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників Міністрів) зазначено:

22. Персонал поліції на будь-якому рівні початку кар'єри повинен відбиратися на основі його особистої кваліфікації та досвіду, які повинні відповідати цілями поліції.

23. Персонал поліції повинен виявляти ясність судження, відкрите ставлення, зрілість, справедливість, комунікабельність і, де це необхідно, лідерські та управлінські вміння. Крім того, вони повинні добре розуміти соціальні, культурні та суспільні проблеми.

24. Особи, які були засуджені за тяжкі злочини, повинні бути позбавлені права працювати в поліції.

25. Процедури з набору службовців повинні засновуватися на об'єктивних та недискримінаційних засадах, слідуючи після проведення необхідного відбору кандидатів. Крім того, політика повинна бути спрямована на набір чоловіків і жінок з різних верств суспільства, в тому числі етнічних меншин, із загальною метою, щоб персонал поліції відображав суспільство, якому вони служать [1].

Європейський кодекс поліцейської етики може допомогти сформулювати стандарти індивідуальної поведінки, засновані на почутті гордості від приналежності до поліцейської організації. Це особливо важливо для поліцейських новобранців, яким належить відразу познайомитися з основними

цінностями, що визначають та регулюють їх роботу. Згадка про новобранців є нагадуванням про важливість кодексів для професійної підготовки поліцейських. За відсутності об'єктивного джерела стандартів та цінностей викладачам доводиться удвічі складніше. Як джерело, так і авторитет норм повинні бути роз'яснені й обґрунтовані, хоча існує ризик того, що вони сприйматимуться як щось локальне або похідне особисто від викладача. Слід додати, що кодекс поліцейської етики має переваги на усіх рівнях професійної підготовки.

Наказ про призначення на посади поліцейських здійснюють посадові особи органів (закладів, установ) поліції відповідно до номенклатури посад, яку затверджує Міністерство внутрішніх справ України, або керівники вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських.

---

1. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) "Про Декларацію про поліцію" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rezol.pdf>.

1. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_282

2. Європейська конвенція про права людини (Протокол № 12) // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. – С. 270.

3. Європейська соціальна хартія // Офіційний вісник України. – 2006. – № 40. – Ст. 2660.

Юсупов Володимир Васильович,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем
експертно-криміналістичного забезпечення
Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ІНСПЕКТОРІВ-КРИМІНАЛІСТІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

Після набрання чинності Законом України «Про Національну поліцію» працівники міліції, які пройшли переатестацію, почали адаптуватися до служби в реформованій структурі МВС або новостворених підрозділах поліції. Експертна служба у зв'язку з новим законодавством також зазнала змін, а саме частина її працівників почала виконувати функції техніко-криміналістичного забезпечення слідчих (розшукових) дій у штатній структурі слідчих відділів (відділень) поліції. Це викликало необхідність упорядкування процедури залучення спеціалістів у досудове розслідування, узгодження підпорядкування відповідних фахівців, їх адаптації до професійної